

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

KASIM 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

 Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

KASIM 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

EK Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ KASIM 2019

Hazırlayan: Ekin Sakin
Yayınlayan: Ekoloji Kolektifi Derneği
Yayın Tarihi: Ocak 2020
Tasarım Konsept: Ahmet Öđüt
Tasarım Uygulama: Ceket Medya
Kategori: Bülten

Ekoloji
Kolektifi

EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 425 77 64 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org

🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ KASIM 2019

KASIM AYI TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

Türkiye’de ve Dünya’da Enerji Politikası, Politik Demeçler, Termik Karşıtı Mücadeleler, Kararlar ve İzin Süreçleri, Kazalar, Kirlilik ve Etkiler başlıklarında, termik santral gündemine ilişkin Kasım ayında yayınlanan haberleri derledik.

TÜRKİYE’DE VE DÜNYA’DA ENERJİ POLİTİKASI

Kömür santralleri “kapanmasın” diye zehir saçmaya devam edecek¹

Şubat ayında çevrecilerin tepkisi sonucu geri çekilen kömürlü termik santrallerin filtresiz bacayla çalışma süresini uzatan kanun teklifi yeniden meclis gündeminde. 1 Kasım’da TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda kabul edilen kanun teklifiyle ilgili yeni bir ayrıntı daha ortaya çıktı. Kanun teklifine son anda eklenen 50’inci madde ile kömürlü termik santrallerin çevre mevzuatına uyum süresi 31 Aralık 2019’dan 30 Haziran 2022’ye kadar uzatılması planlanıyor. Buna göre kükürt giderim tesisi olmadığı için yasal sınırların üzerinde kirletici salan eski termik santraller, yasal olarak 2,5 yıl daha havayı kirletmeye devam edecek.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Abdullah Tanca, “Ekim ayında yapılan son komisyon değerlendirmesine göre bu santrallerin bir kısmının 2019 yılı sonuna kadar bu yatırımları gerçekleştiremeyeceği tespiti söz konusu. Kimisi yatırımlara başlamış durumda, belli bir aşamaya gelmiş ve fakat bu 2019 yılı sonuna kadar bu yatırımları tamamlayamayan santrallerin 1/1/2020’de çevre mevzuatı açısından kapatılması söz konusu” dedi. Tanca, şu anda çevre mevzuatına uymayan santral sayısının 13 olduğunu ve bunların sadece üçünün geçici faaliyet belgesi olduğunu belirtti. Söz konusu santrallerin Türkiye’nin elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 17-18’ini karşıladığını aktaran Tanca, bu nedenle ilave bir süre verilmesi gerektiğini söyledi.

¹ <https://www.dw.com/tr/k%C3%B6m%C3%BCr-santralleri-kapanmas%C4%B1n-diye-zehir-sa%C3%A7maya-devam-edecek/a-51168730>

13 Termik santrale 2.5 yıl ek süre²

Plan Bütçe Komisyonu'nda kabul edilip TBMM Genel Kurulu'na gönderilen vergi yasa teklifindeki bu maddeye göre, çevre mevzuatının emrettiği yatırımları yapmayan ve çevreyle ilgili gerekli izinleri almayan termik santraller 31 Aralık 2019'da kapatılmayacak. Bu santrallere 30 Haziran 2022 tarihine kadar ek süre verilecek. Ayrıca santral sahiplerinden 30 Haziran 2020'ye kadar gerekli yatırımları yapacağına dair yapım sözleşmesi ve iş yapım planı istenecek. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen santraller uzatmadan yararlandırılmayacak ve kapatılacak. Yatırım planını sunan santraller ise her 4 ayda bir Çevre Bakanlığı tarafından denetlenecek. Plana uymayan santrallere 60 milyon liraya kadar (20 kat) ceza kesilebilecek. İş gerçekleştirme planındaki herhangi bir işin yapımı, belirtildiği süreye göre bir yıl gecikmedikçe santralin faaliyeti durdurulamayacak.

Zehir saçan termik santrallere devlet teşviki³

TBMM'den geçen düzenleme ile 15 termik santralin 3 yıl boyunca baca filtresi takmadan havayı kirletmesine izin verilmesiyle başlayan tartışmalar yeni bir boyut kazandı. TÜİK'in verilerine göre 2018 yılında 26,1 milyon ton atık oluşturan termik santrallere 76 milyon lira teşvik verildiği ortaya çıkarken, Sanayi Bakanı Mustafa Varank ise konudan haberinin olmadığını söyledi. Sanayi Bakanlığı 2020 bütçesinin TBMM'deki görüşmelerinde, günde 30 bin ton kömür yakıp, 7,5 ton kül çıkaran ve zehir saçan termik santrallere devletin 76 milyon lira teşvik verdiğini açıkladı.

Zonguldak'ta kömürün bulunuşunun 190. yıl dönümü kutlandı⁴

Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) Genel Başkan Yardımcısı İsa Mutlu, yaptığı konuşmada, Türkiye Taşkömürü Kurumunun (TTK) her şeye rağmen ayakta durarak üretime devam ettiğini söyledi. Kuruma alınan 1500 maden işçisinin alımının, bölgeye yeni bir heyecan getirdiğini aktaran Mutlu, ekonomik krizi en kısa zamanda aşmanın yolunun, üretmekten ve kendi doğal kaynaklarını değerlendirmekten geçtiğini belirtti.

Mutlu, "Türkiye'nin taş kömürüne ihtiyacı var. Yer altında kömürümüz, yer üstünde çalışmaya hazır insanlarımız var. Üretimi en kısa zamanda artırabilecek kurum TTK'dir. Bu gerçeği bilen bölge insanları olarak bu düşüncelerimizi her ortamda anlatalım, işimize, aşımıza, ülkemizin ve milletimizin geleceğine sahip çıkalım." dedi.

Dünya kömürden vazgeçmiyor⁵

2018 yılında küresel kömür talebi artışını sürdürürken, enerji bileşiminde kömürün payı yüzde 38 oldu. Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) yayınladığı 2019 Dünya Enerji Görünümü Raporu'na (WEO 2019) göre, tüm iklim değişikliği endişelerine ve kömür kullanımını sonlandırma çabalarına rağmen atmosferi en çok kirleten fosil yakıt kömüre talep artışını sürdürüyor. IEA, 2018 yılında küresel kömür talebinin bir önceki yılda olduğu gibi ikinci kez yükseldiğini açıkladı. IEA, küresel kömür politikalarının değişmeden kalması durumunda talebin yirmi yıl daha genişlemeye devam edeceğini belirtti.

2 <https://www.sozcu.com.tr/2019/ekonomi/13-termik-santrale-2-5-yil-ek-sure-5427404/>

3 <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/zehir-sacan-termik-santrallere-devlet-tesviki-258198h.htm>

4 <https://www.takvim.com.tr/yasam/2019/11/08/zonguldakta-komurun-bulunusunun-190-yil-donumu-kutlandi>

5 <https://www.enerjigunlugu.net/dunya-komurden-vazgecmiyor-34845h.htm>

Her beş kömür santralinden sadece biri kâr ediyor⁶

Yayımlanan yeni bir çalışmaya göre Avrupa'daki her beş kömür santralinden dördü zarar ediyor. Finansal düşünce kuruluşu Carbon Tracker'ın yayınladığı rapora⁷ göre, Avrupa Birliği'ndeki (AB) her beş kömürlü termik santralinin dördü kâr getirmiyor ve işletmeler sadece bu yıl 6,6 milyar euro kayıp yaşayabilir. Carbon Tracker, artık hükümetlerin ve yatırımcıların, kömürü herkesin yararına olacak yöntemlerle devre dışı bırakmaya yönelik planlama yapmaya ağırlık vermesi gerektiğini ve bunun hızlı ve düşük maliyetli bir şekilde yapılabileceğini ifade ediyor. Çözüm planları çerçevesinde ise, hükümetlerin sağladığı kredinin, işletmelerin bu parayla yenilenebilir enerji tesisleri kurmaları ve sonrasında enerji satışından elde ettikleri gelire krediyi geri ödemeleri koşuluyla, kömür gücü santrallerinin kapanmasını finanse etmek için kullanılması öneriliyor.

Yeni Rapor: Sigorta Şirketleri Kömüre Sırt Çeviriyor⁸

Polonyalı Development YES – Open Pit Mines NO (Kalkınma EVET- Açık ocak madenler HAYIR) kuruluşu tarafından yayımlanan “Kömür Sektörü Reasüransında Karşılaşılan Zorluklar” rapor⁹, küresel sigorta ve reasürans piyasalarındaki yeni trendleri ve bunun kömür altyapıları üzerindeki etkileri ortaya koyuyor.

Küresel enerji sigortalama ve reasürans şirketleri, iklim krizinin hem fiziksel hem piyasa etkileri nedeniyle ortaya çıkan zorluklardan dolayı bir değişimden geçiyor. Sektördeki başlıca aktörler kömürden çekilme kararları alıyorlar. Avrupa'da ve küresel ölçekte yapılan iklim risk analizleri ile kömür yakıtlı enerji üretiminin yükselen sigorta maliyetleri bu sektörlerin düşük karbonlu yatırımlara ağırlık vermeleri gerektiğine işaret ediyor.

İklim değişikliği çocukların sağlığını bozuyor¹⁰

Dünyanın en itibarlı bilimsel dergilerinden Lancet, küresel iklim değişikliği ve sağlık konusundaki 2019 yılı raporunu geçtiğimiz günlerde yayınladı. ‘Lancet Geri Sayım’ adı ile yayınlanan rapor beş ana dalda 41 ayrı gösterge üzerinden geçen yıllarla karşılaştırıldığında dünyamızın küresel iklim krizi ve sonuçları açısından daha da kötüye gittiğini gözler önüne seriyor.

Rapora göre 1990'lardan bu yana bırakın terk etmeyi; fosil yakıt kullanımını artmış; fosil yakıt kullanımını destekleyici politikalar sürdürülmüş. Raporun ana ağırlığı ise küresel iklim değişikliğinin toplumdaki savunmasız gruplar; çocuklar, kadınlar, yaşlılar üzerine yaptığı olumsuz etkileri üzerine... Rapor¹¹ giderek artan sıcaklıkların, hava kirliliğinin ve gıda krizinin bugün doğan bir çocuk için tüm yaşamı boyunca olumsuz sağlık etkileri olduğunu tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.

Çayırhanda Ağaç Dikim Programı düzenlendi¹²

Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) Genel Müdürlüğü'nün Çayırhan tesisinde Türkiye geneli başlatılan 11 Milyon Fidan “Bu gün Fidan Yarın Nefes “ Projesi kapsamında Çayırhan EÜAŞ çevresine 11 Bin ağaç dikimi gerçekleştirildi.

Programa Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Genel Müdürü Ömer Bayrak EÜAŞ Genel Müdürü Dr. İzzet Alagöz EÜAŞ Yönetim ve Çalışma Personeli Park Termik Yönetim ve Çalışanları katılım sağladı.

6 <https://yesilgazete.org/blog/2019/11/01/her-bes-komur-santralinden-sadece-biri-kar-ediyor/>

7 <https://www.carbontracker.org/reports/apocalypse-now/>

8 <https://www.iklimhaber.org/yeni-rapor-sigorta-sirketleri-komure-sirt-ceviriyor/>

9 https://1m9brlncdg13urcu2wppb2d-wpengine.netdna-ssl.com/files/2019/10/Report-Reinsurance-2019_TR.pdf

10 <https://yesilgazete.org/blog/2019/11/18/iklim-degisikligi-cocuklarin-sagligini-bozuyor/>

11 [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(19\)32596-6/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(19)32596-6/fulltext)

12 <https://www.timeturk.com/cayirhanda-agac-dikim-programi-duzenlendi/haber-1285453>

POLİTİK DEMEÇLER

CHP'den termik santrallere süre uzatımının geri çekilmesini istedi¹³

CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülizar Biçer Karaca, TBMM'de görüşmeleri devam eden termik santrallere baca filtrelerinin takılması süresinin uzatılmasını öngören maddenin geri çekilmesini istedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülizar Biçer Karaca, parti genel merkezinde basın toplantısı düzenledi. TBMM Genel Kurulunda görüşülen, Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapan Kanun Teklifi'ne ilişkin değerlendirmelerde bulunan Karaca, teklifin 50'nci maddesiyle, termik santrallere baca filtrelerinin takılması ve çevre mevzuatına aykırılıkların giderilmesine ilişkin tanınan sürenin uzatılmasının öngörüldüğünü söyledi. Karaca, benzer bir düzenlemenin daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini vurguladı.

CHP ve HDP'den termik uyarısı: Yasa geçerse 3 yıl daha zehirleneceğiz¹⁴

HDP Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan da Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, "Bu hafta görüşülecek yasa teklifi Meclis'ten geçerse herkes bilsin ki yurdun pek çok yerinde termik santrallerin etrafında oturan vatandaşlarımız zehirlenmeye devam edecek" dedi. Paylan, bu konuda 2013 yılında bir düzenleme yapıldığını ve santrallerin baca takmaması durumunda kapatılmasının öngörüldüğünü hatırlattı. Sürenin uzatıldığını ve uzatma kararının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini belirten Paylan Anayasa Mahkemesinin kararına karşın bu sürenin defalarca uzatıldığına dikkat çekti, "Dönemin Enerji Bakanı Berat Albayrak 2016, 2017 ve 2018'in başında defalarca bu sürenin bir daha uzatılmayacağını söyledi" ifadesini kullandı.

Buna rağmen santrallerin bacalarına filtre takmadığını belirten Paylan, filtre takmayan santrallerin isimlerini okudu. Paylan, "Bunlar 10 yıla yakın süredir bacalarına filtre takmadılar. Etraflarındaki halkın kanser, çocukların astım olmasına sebebiyet veriyorlar. Vatandaşların yediği bütün gıdaları kirletiyorlar" diye konuştu.

Bakan Kurum'dan termik santral açıklaması... Baca filtresi için en fazla 6 ay süre¹⁵

ÇEVRE ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, baca filtresi takarak çevreye uyumlu hale gelmeleri için kömür santrallerine tanınan 2.5 yıllık ek süreyi fiilen 6 ay olarak uygulamayı planladıklarını açıkladı. Kurum, "2022'ye kadar bekleme gibi bir durumumuz söz konusu değil. 6 ay içerisinde başlamazlarsa eğer altıncı ayın sonunda biz gider fiilen bu işlerin yapımına gireriz" dedi. Bu konuda daha önce 2020'nin başına kadar süre verildiğini anımsatan Kurum, santrallerin bazılarında yenileme olduğunu ancak bazılarının da bu adımları atmadıklarını vurguladı.

Son yasada 6 ay içerisinde termik santrallerdeki filtrelemeye ilişkin adımları şirketlerin atması gerektiğini belirten Kurum, şunları söyledi: "Eğer 6 ay içerisinde termik santraller filtrelemede bu adımı atmazsa, atılmayan adımları biz bakanlıklar olarak resen atıp o tedbiri gerekirse biz kendimiz alıp çevreyi, doğayı koruyacak adımı kararlı bir şekilde atacağız. Sayın Cumhurbaşkanımız da aynı görüşte. 2022'ye kadar bekleme gibi bir durumumuz söz konusu değil. Şu anki yasada 6 ay içerisinde bu işe başlamak durumundalar. İlave bir 6 ay vermiş olacağız öyle düşünelim."

13 <https://www.haberler.com/chp-den-termik-santrallere-sure-uzatiminin-geri-12640747-haberi/>

14 <https://www.evrensel.net/haber/390745/chp-ve-hdpden-termik-uyarisi-yasa-gecersen-3-yil-daha-zehirlenecegiz>

15 <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/bakan-kurumdan-termik-santral-aciklamasi-baca-filtresi-icin-en-fazla-6-ay-sure-41383367>

Ahmet Özdemir'den Termik Santral İle İlgili Açıklama¹⁶

AK Parti Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir Elbistan'da hava kirliliğinin söz konusu olmadığını, fabrikaların yoğunlukta olduğu yerin Afşin'de olduğu ama 2 yıl önce hem Elbistan'a hem Afşin'e temiz hava kulanmaları için doğalgazı getirdiklerini ifade etti.

Dönmez: Eynez'de madencilerin mağduriyetleri giderilecek¹⁷

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Eynez yeraltı kömür ocağında hizmet alım sözleşmesiyle çalışan 2 binden fazla madencinin hak mahrumiyetinin giderileceğinin sözünü vererek, çalıştıkları döneme ait kıdem ve ihbar tazminatlarını alamayanların ödemelerini 29 Şubat 2020'ye kadar gerçekleştireceklerini açıkladı.

ODAŞ: Çan-2 Termik Santrali eksiksiz çevre donanımıyla çalışıyor¹⁸

Odaş Elektrik Üretim Sanayi Ticaret AŞ, son dönemde kamuoyunda gündem olan baca gazı filtreleme sistemi olmayan termik santrallerle ilgili tartışma dolayısıyla yaptığı açıklamada, Çan-2 Termik Santrali'nin tüm çevresel donanımının yatırımlarının tamamlandığını; bütün baca gazı filtreleme sistemlerinin de uluslararası normlarda ve faal durumda olduğunu bildirdi.

"2013'te özelleştirilen ve baca gazı filtreleme sistemleri ve diğer çevre koruma donanımında eksikler bulunan termik santrallerin sözleşmelerinde, 2019 yılı sonuna kadar bu eksikliklerini yerine getirmeleriyle ilgili bir düzenleme getirilmişti. 6 yıllık süre içinde bu santrallerden 13'ü eksiklikleri tamamlamadı ve kapanma durumuyla karşı karşıya kaldılar. Ancak Çan-2 Termik Santrali bu santraller arasında değil" ifadelerine yer verildi.

Özdemir, "Şirket, filtre konusunda üzerine düşeni yapmalıydı"¹⁹

AK Parti Kahramanmaraş Milletvekili Av. Ahmet Özdemir, termik santrallere baca gazı filtre sistemi takılması için süre uzatımına ilişkin, "Şirketlerin bu konuda bir çaba sarf etmeden bu sürenin uzatılmasını ve bunu da işçilerin işten çıkarılmasını sebep göstermesini akılcı bulmuyorum" diye konuştu.

Yerli Kömür Üretimine Ciddi Ağırlık Vermemiz Gerekıyor²⁰

Artan enerji talebine yönelik çözüm arayışlarının madencilik sektörünü doğrudan etkilediğini belirten TKİ Genel Müdürü Ömer Bayrak "Enerjide yenilenebilir, nükleer gibi alternatif kaynaklar sıklıkla gündemde yer alsada ülkemizin zengin linyit kaynaklarının değerlendirilmeye devam edilmesi, enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasında önemli bir rol üstleniyor" dedi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Şeref Kalaycı ise, yerli kaynaktan elektrik üretimi deyince akla ilk gelen kaynağın kömür olduğuna işaret etti.

16 <https://www.kahramantv.com/kahramanmaras/ahmet-ozdemir-den-termik-santral-ile-ilgili-aciklama-h10592.html><https://www.kahramantv.com/kahramanmaras/ahmet-ozdemir-den-termik-santral-ile-ilgili-aciklama-h10592.html>

17 <https://www.enerjigunlugu.net/donmez-eynezde-madencilerin-magduriyetleri-giderilecek-34737h.htm>

18 <https://www.enerjigunlugu.net/can-2-termik-santrali-eksiksiz-cevre-donanimiyla-calisiyor-34924h.htm>

19 <http://www.elbistaninsesi.com/guncel/ozdemir-sirket-filtre-konusunda-uzerine-duseniydi-h64712.html>

20 <https://www.haberturk.com/kamu-ozel-is-birligi-ile-yerli-komur-uretiminin-arttirilmesi-calistayi-2537223-ekonomi><https://www.haberturk.com/kamu-ozel-is-birligi-ile-yerli-komur-uretiminin-arttirilmesi-calistayi-2537223-ekonomi>

Aynı köye ikinci termik santrali kurmak istiyorlar: Başka santral planları da var mı?²¹

HDP Adana Milletvekili Tülay Hatimoğulları, Adana'nın Yumurtalık İlçesi, Sugözü köyünde İSKEN Sugözü Termik Santrali'nden sonra yakın zamanda faaliyete geçecek olan EMBA Termik Santrali'nin etkileri ve iklim krizi ile mücadelede Türkiye'nin alması gereken önlemler konusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'e soru önergesi verdi.

Adana Yumurtalık'ta 2001 yılında deneme üretimine başlayan İSKEN kömür Santrali'nin, 18 yıldır faaliyet göstermekte iken 8 km uzaklıkta EMBA kömür santraline EPDK tarafından 2015 yılında üretim lisansı verildiğini hatırlatan Hatimoğulları, "Oysa BM İklim Konferansının uyarısına göre felaketten geri dönüşü olmayan noktaya varılmasına yalnızca 10 sene kalmıştır. Krize neden olan tüm sorumlu devletlerce gerekli tedbirler alınmalı; kömür, petrol gibi fosil yakıtların kullanımı sonlandırılmalı, sınırlandırılmalı" diye konuştu.

---

21 <https://www.evrensel.net/haber/390082/ayni-koye-ikinci-termik-santrali-kurmak-istiyorlar-baska-santral-planlari-da-var-mi>

TERMİK KARŞITI MÜCADELELER

Filtresiz 15 kömür santralinin kapatılması istendi²²

İklim değişikliğine yol açan atmosfere karbondioksit salımının en büyük sorumlularından kömürün bu etkilerini azaltmak için elektrik santrallerinin kullanması gereken baca filtresi için bazı santrallere esneklik sağlama girişimleri yöre halkını ve bazı çevre örgütlerini harekete geçirdi. Greenpeace ve yöre halkı baca filtresi olmadan çalışan 15 termik santralin kapatılması için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvurdu.

Türk Toraks Derneğinden termik santral uyarısı²³

Türk Toraks Derneği Başkanı Prof. Dr. Hasan Bayram, derneğin "Termik santrallerin TBMM'nin önceki kararı uyarınca hemen kapatılmasını, hava kirliliğini yaşamla bağdaşmaz boyutlara ulaştıracak olan bu 'ölüm izni'nin acilen iptal edilmesini talep ettiğini" duyurdu. Bayram, dernekten termik santraller ve hava kirliliğine ilişkin yapılan açıklamada, verilerin halihazırdaki kirlilik düzeyinin oldukça zararlı bir aşamada olduğunu gösterdiğini kaydetti.

Hükümetin gerekli önlemleri hızla ve etkili bir şekilde alması gerektiğini aktaran Bayram, "Böyle bir aşamada, TBMM Genel Kurulu'na sunulan öneri ile şimdiye kadar binlerce insanın ölümüne neden olmuş santrallerin havayı kirleterek insanları öldürmesine izin verilmek istenmesi bilimsel ve insani açıdan kabul edilebilir değildir." değerlendirmesinde bulundu.

ÇATES'e ve çevre kirliliğine pankartlı tepki!²⁴

Zonguldak TEMA Vakfı ve çevre gönüllüleri, termik santrallerin oluşturduğu kirliliğe dikkat çekti. Kilimli ilçesi Çatalağzı Beldesi'nde bulunan ÇATES Termik Santrali önünde toplanan TEMA üyeleri ve çevreciler, 15 eski kömürlü termik santrale filtresiz ve her türlü denetimden muaf tutularak çalışma, çevreyi kirletme izni veren maddeye tepki gösterdi. TEMA İl Temsilcisi Berran Aydan konuyla ilgili yaptığı açıklamada; "Biz biliyoruz ki, geçmişte olduğu gibi, bu santraller gene çevre yatırımı yapmayacaklar, nasılsa bir ek süre daha alırız rahatlığında olacaklar. Bu nedenle süre uzatılmamalı. İnsan ve çevre sağlığı, özel termik santral şirketlerinin karından ve çıkarından üstündür. Yöre insanı başta solunum yolu hastalıkları ve kanser olmak üzere birçok hastalığa ve hava kirliliği nedeniyle erken ölüme maruz kalmakta. Zonguldak vekillerimizden de sesimizi duymalarını ve bu tasarının geri çekilmesi için çalışma yapmalarını talep ediyoruz" ifadelerini kullandı.

Kömür santrali yasasına Çan'dan tepkiler²⁵

Termik santrallerin en çok etkilediği ilçelerden biri olan Çan'da, Çan Çevre Derneği Başkanı Hamza Yıldız ve CHP eski Çan İlçe Başkanı Ümran Aydın, ilçeye gelen FOX TV ekibine termik santrallerin olumsuzlukla-

22 <https://www.enerjigunlugu.net/filtresiz-15-komur-santralinin-kapatilmasi-istendi-34792h.htm>

23 <https://www.timeturk.com/turk-toraks-derneginden-termik-santral-uyarisi/haber-1282839>

24 <http://www.pusulagazetesi.com.tr/catese-ve-cevre-kirliligine-pankartli-tepki-132216-haberler.html>

25 <https://www.canakkalekalem.com/komur-santrali-yasasina-candan-tepkiler/>

rını, tarıma, hayvancılığa, ilçeye ilçe insanına verdiği zararları anlattılar. Çan Çevre Derneği Başkanı Yıldız yeni termik projelerinin hayata geçmesi ile birlikte Çan'ın artık nasıl yaşanamaz hale geleceğini anlattı. Bu konuda en fazla sıkıntı çeken yerin Çan olduğunu belirten Yıldız; "Her taraf kül altında. Vatandaşların en büyük sıkıntısı şu. Verimin ikinci termik santralin kurulmasında sonra yarı yarıya düştüğü, Buradan elde edilen yemlerin külle üzeri örtüldüğü için hayvanların yemediği, bu konuda çok büyük sıkıntıların olduğunu vatandaş kendisi bize söylüyor" dedi.

Aydın konuyla ilgili yaptığı açıklamada; "İlçe başkanlığımın ilk döneminde üyelerimizin ısrarlı talebi sonucu 18 Mart Termik Santralini ziyaret etmiş ve gece filtrelerin kapatıldığı iddialarını sormuştuk. Santralde filtre bulunmadığı ve 3 yıl sonrasına kadar filtresiz çalışma izni bulunduğunu bu vesileyle ve büyük bir şaşkınlıkla öğrenmiştim. Bugün, yeniden 2.5 yıl filtresiz çalışma izni verilmek isteniyor. Büyük millet meclisimizden bu erteleme yasaının getirilmemesini şiddetle talep ediyoruz" dedi.

Eskişehir'de bu ısrar niye?²⁶

Resmi Gazete'de yayınlanan 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı Programında Eskişehir'in Alpu Ovası'nda yapılması planlanan 60 bin metre sondaj yapılacağı ifadeleri yer aldı. CHP'li Çakırözer Alpu'da yapılacak sondaj çalışması planlamasını Meclis gündemine taşıyarak tepki gösterdi. Çakırözer, "Eskişehir'de gerek Alpu'daki çiftçilerimiz, kadınlarımız, gerekse Eskişehir'deki sivil toplum örgütlerimiz, meslek odalarımız yani Eskişehir'in yaklaşık 1 milyon yaşayan insanı, bu zehir santraline, Alpu'da bir termik santral yapılmasına karşı olmasına rağmen, hâlâ programa alınmasını anlamamaktayız ve buna şiddetle karşı çıkmaktayız" dedi.

Kömür karşıtları maden bastı²⁷

"Ende Gelände" adlı kömür kullanımına karşı çıkan çevre örgütünün verdiği bilgilere göre, Almanya saatiyle 09.00 sularında yaklaşık bin kadar gösterici Brandenburg eyaletinde bulunan Welzow-Süd maden sahasına ve Leipzig yakınlarındaki Vereinigtes Schleenhain maden sahasına giriş yaptı. Çevre örgütü toplamda yaklaşık 4 bin göstericinin söz konusu maden sahalarındaki çalışmalarını engellemek amacıyla protestolara katıldığını açıkladı. Göstericilerin bu şekilde Alman hükümetinin yetersiz gördükleri iklim politikalarını protesto ettikleri vurgulandı.

26 <http://www.anadolugazetesi.com/eskisehir-de-bu-ısrar-niye--115170.html>

27 <https://www.dw.com/tr/k%C3%B6m%C3%BCr-kar%C5%9F%C4%B1tlar%C4%B1-maden-bast%C4%B1/a-51482472>

KARARLAR VE İZİN SÜREÇLERİ

Ciner, 2.1 milyon ton kömür çıkaracak²⁸

2017’de Konya Ilgın Elektrik’i 150 milyon dolara satın alma kararı alan Park Elektrik, yıllık 420 bin ton olmak üzere 5 yıl 2.1 milyon ton kömür üretecek. Park Elektrik’ten yapılan açıklamada “2019 yılının son çeyreğinde kömür üretim faaliyetine başlanması amacıyla, bağlı ortaklığımız Konya Ilgın Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.rödovans usulüyle işletme hakkını elinde bulundurduğu Ilgın’da yer alan kömür sahası ile ilgili bu yılın Mayıs ayında 2019-2024 yıllarını kapsayan bir dekapaj sözleşmesi imzalamıştı. Söz konusu sözleşme kapsamında, geçtiğimiz Haziran ayı içinde kömür yatağının üzerindeki örtü tabakasının kaldırılması çalışmalarına başlanmış olup, planlandığı gibi kömür üretim aşamasına gelmiştir. Önümüzdeki 5 yıllık süreçte, yıllık yaklaşık 420.000 ton olmak üzere toplam 2,1 milyon ton kömür üretilmesi planlanmaktadır” denildi.

Konya Ilgın ilk kömür satış sözleşmesini imzaladı²⁹

Park Elektrik Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ’nin bağlı ortaklığı Konya Ilgın Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret AŞ (Konya Ilgın), kömür üretimine başladıktan sonra, 20.000 tonluk ilk kömür satış sözleşmesini, Düzgün İş Makinaları İnşaat Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ ile imzaladı.

Konya Ilgın AŞ, bu yılın kalan bölümünde ve 2020’de üreteceği kömürün satışıyla ilgili pazarlama faaliyetlerine bir süre önce başlamıştı. İmzalanan ilk sözleşme ile alt ısıl değeri 1.800-2.200 kcal/kg aralığında olan 20.000 ton kömürün 29 Şubat 2020 tarihine kadar Düzgün İş Makinaları İnşaat Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ’ye satılacak.

Kahramanmaraş’taki termik santral seraları da ısıtacak³⁰

Afşin Ticaret ve Sanayi Odası ile İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü iş birliğinde hazırlanan proje kapsamında Afşin-Elbistan Termik Santralinin ısısıyla seracılık yapılacak.

Afşin Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Bekir Sıtkı Can, odada düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada, “Termik Santral Kaynaklı Isı ile Seracılık Fizibilite Projesi”nin Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) tarafından ön kabulünün yapıldığını söyledi.

Afşin Tarım ve Orman Müdürü Muttalip Kurt ise atılan adımın ilçe açısından önemine işaret etti. Kurt, Bakanlık verilerine göre 1 dekarlık sera alanının, 33 dekarlık kuru tarım arazisine denk geldiğini aktararak bin 200 rakımlı Afşin’de seralarda salatalık, domates gibi sebze türleri üretmek istediklerini, bu projenin hayata geçirilmesi halinde Türkiye’de ilk olma özelliği taşıyacağını söyledi.

28 <https://www.finansgundem.com/haber/ciner-21-milyon-ton-komur-cikaracak/1450311>

29 <https://www.enerjigunlugu.net/konya-ilgin-ilk-komur-satis-sozlesmesini-imzaladi-34900h.htm>

30 <https://www.haberler.com/kahramanmaraş-taki-termik-santral-seralari-da-12573140-haberi/>

KAZALAR, KİRLİLİK VE ETKİLER

Direnen maden işçileri taleplerini kabul ettirdi³¹

Soma katliamının ardından işten çıkarılan ve 5 yıldır tazminat hakları gasp edilen maden işçileri, Manisa Kırkağaç'ta bir ayı aşkın süredir gerçekleştirdikleri direnişin sonucunda tüm taleplerini kabul ettirdi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Bağımsız Maden-İş Sendikası arasında dün yapılan görüşmede, Bakanlık yetkilileri, Soma'da mağdur durumda olan 3 bin 500 işçinin tamamının tazminatlarını ödeme sözü verdi. Yalnızca bu işçilerin değil, Karaman Ermenek'te mağdur edilen işçiler gibi rödovans sözleşmesiyle çalışan ve tazminatlarını alamayan tüm madencilerin haklarını alabilmeleri için yasal düzenleme yapılacağı açıklandı.

Görüşmeye katılan işçilerden Çetin Erkalkan da, sosyal medyada paylaştığı videoda, şu ifadeleri kullandı: "Eynez problemi zaten neredeyse çözülmüştü; rödovans sistemi olan Atabacası, Işıklar ve Uyar Madencilik için torba yasaya düzenleme eklenecek, Meclis'e sunulacak. Biz zamanı uzun bulduğumuzu söyledik. Ocak ayı sonuna kadar bu iş hallolacak. Ermenek'i de işin içine kattık. Böylece birlik ve beraberliğimizi bozmadan mücadele etmenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük. Birleşe birleşe büyüyeceğiz."

Muğla'daki termik santrallerde toplu sözleşme görüşmeleri sürüyor³²

Muğla'da bulunan Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinde çalışan 1800 işçiyi ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri sürüyor. Tes-İş Sendikasının örgütlü olduğu santrallerde süren görüşmeler çerçevesinde Yatağan'da anlaşma sağlanırken, Yeniköy ve Kemerköy santrallerinde ise tıkanıklık sürüyor.

Konuyla ilgili yazılı açıklama yapan Tes-İş Yatağan Şube Başkanı ve Türk-İş İl Temsilcisi Fatih Erçelik, Yatağan Termik Enerji Üretim AŞ'de sözleşmenin 22 Ekim'de imzalandığı bilgisini verdi. 2 yıllık sözleşmeyle var olan kazanılmış hakların korunduğu, ücret ve sosyal haklara ise ilk yıl yüzde 25 ile 30 arasında zam yapıldığı ifade edilen açıklamada "Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinde çalışan üyelerimiz için henüz bir anlaşma sağlayamadık. Beklentimiz iş huzuru ve barışı açısından sözleşmenin masada bitirilmesi. Bu konuda görüşmelerimiz sürüyor, en kısa zamanda bitireceğimize inanıyorum. Umarım ağır ve tehlikeli bir iş kolunda çalıştığımız, yoğun emekle enerji üretimi yaptığımız göz ardı edilmez" dendi.

Kemerköy Termik Santrali'nde çalışan işçi 15 metreden düşerek yaşamını yitirdi³³

Milas'ın Ören Mahallesi'nde bulunan Kemerköy Termik Santrali'nde çalışan 49 yaşındaki işçi Kadir Ayigün, kaynak çalışması yaptığı sırada yaklaşık 15 metreden düşerek yaşamını yitirdi. Ayigün'ün, 3 gün önce santralde taşeron firma üzerinden işe başladığı öğrenildi.

31 <https://www.birgun.net/haber/direnen-maden-iscileri-taleplerini-kabul-ettirdi-275342>

32 <https://www.evrensel.net/haber/390106/mugladaki-termik-santrallerde-toplu-sozlesme-gorusmeleri-suruyor>

33 <http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/1704275/kemerkoy-termik-santralinde-calisan-isci-15-metreden-duserek-yasamini-yitirdi.html>

Zonguldak'ta, kömür ocağında göçük: Bir madenci hayatını kaybetti³⁴

Zonguldak'ın Kilimli ilçesinde, kömür ocağında meydana gelen göçükte, işçi Servet Gökay yaşamını yitirdi. Göçük, saat 13:00'te, Kilimli'ye bağlı Gelik beldesindeki özel firmaya ait kömür ocağında meydana geldi. Tavanın göçmesi sonucu madende çalışan işçilerden Servet Gökay'ın başına taş isabet etti. Ağır yaralanan Gökay, mesai arkadaşları tarafından ocaktan çıkarılarak Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi'ne götürüldü ancak doktorların tüm çabasına rağmen kurtarılamadı.

Çin'de kömür madeninde patlama: 15 ölü³⁵

Şinhua ajansının haberine göre, ülkenin kuzeyinde yer alan Şanşi eyaletinin Pingyao ilçesindeki bir kömür madeninde gaz sıkışması nedeniyle patlama meydana geldi. Patlama sırasında 35 kişinin çalıştığı madende 15 kişi hayatını kaybetti, 9 kişi yaralandı.

Halkın termik santral isyanı: 'Çatalağzı ölüyor, zehir soluyoruz, kanser arttı, bizi ölüme terk ettiler'³⁶

7 üniteli 3 termik santralin bulunması nedeniyle 'Yeryüzündeki Cehennem' olarak anılan Zonguldak Çatalağzı'nda yaşayan Meryem Güneş, Atilla Güner'le Akşam Postası canlı yayınında, "Eşimin öldüğü dönemde bir yılda 5 kişi kanser oldu. Çatalağzı'nda her yıl bir kişi kanser oluyor. Geceleri sabaha kadar zehir kokluyoruz. Geceleri sokağa çıkamıyoruz, nefes alamıyoruz. Ölçüm yapılınsın filtre takılınsın. Gençlerimiz astım hastası oldular. Gençler Zonguldak'ı terk etti. Senelerdir filtre takılınsın diye mücadele veriyoruz. Şimdi de Ömerağzı bölgesine santral yapılacakmış. Ya bizi ezip geçecekler ya da yapamayacaklar. Ben şu anda bacaya çok yakınlım ve simsiyah bir duman çıkıyor ve gaz kokuyor. Biz insanız, bizim çocuklarımız anadan doğma hasta doğuyor. Bir sürü bebeğimiz ya astım ya da bronşit. Hastaneye başvuranların birçoğu bu yüzden." dedi

Bursa'yı böyle zehirliyorlar³⁷

Bursa'da hava kirliliği insan sağlığını tehlikeye atıyor. Fabrika bacalarından çıkan emisyonlar başta olmak üzere, egzoz dumanları, kalitesiz kömür kullanımı ve vatandaşların bilinçsizce yaktığı plastik atıklar kanseri tetikliyor. TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Başkanı Rengin Demiröz, "Bursa Valiliği Kasım 2020'ye kadar tesisatı henüz mevcut olmayan konutlar, kamu kurumları, hastaneler gibi yerlerde tesisatların tamamlanarak doğalgazın zorunlu olarak kullanıma geçilmesi kararlaştırılmıştır. Fakat bu yeterli değildir. Burada önemli olan denetimdir. Özellikle sanayi tesislerinden oluşan kirliliğin dönem dönem bize gelen ihbarlarda biz de görmekteyiz ki hafta sonları, geceleri emisyonlarını atmosfere salınması sonucu hava kirliliğinde kontrolsüz geçişler yaşanmaktadır" dedi.

34 <http://www.diken.com.tr/zonguldakta-komur-ocaginda-gocuk-bir-madenci-hayatini-kaybetti/>

35 <https://www.sozcu.com.tr/2019/dunya/cinde-komur-madeninde-patlama-15-olu-5458515/>

36 https://tr.sputniknews.com/aksam_postasi/201911121040612359-halkin-termik-santral-isyani-catalagzi-oluyor-zehir-soluyoruz-kanser-artti-bizi-olu-me-terk-ettiler/

37 <http://www.malatyaguncel.com/bursayi-boyle-zehirliyorlar-1375320h.htm>

İğdir, hava kirliliği sıralamasında Türkiye birincisi³⁸

Kış mevsiminin gelmesiyle birlikte Doğu Anadolu Bölgesi'nin Çukurova'sı olarak bilinen İğdir'da hava kirliliği halk sağlığını tehdit etmeye başladı.

Havaların soğumasıyla birlikte özellikle akşam saatlerinde kalorifer kazanlarının yanması ile birlikte bina bacalarından çıkan kömür dumanı ve pis kokunun, İğdir'da hayatı yaşanmaz hale getirdiği belirtildi. İğdir'da temiz hava için 0 ila 50 arasında bulunması gereken indeks değeri 355'e çıktı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sürekli İzleme Merkezi (SİM) ölçümlerine göre, Türkiye'de hava kirliliği en yüksek il olarak İğdir görüldü.

Termik santrallerde 7,9 milyar metreküp su kullanıldı³⁹

Türkiye İstatistik Kurumu, 2018 yılına ilişkin Termik Santral Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri'ni açıkladı. Buna göre, 2018'de termik santraller tarafından yüzde 98,2'si denizden, yüzde 1,8'i ise baraj, akarsu, kuyu ve diğer kaynaklardan olmak üzere toplam 7,9 milyar metreküp su çekildi ve bunun yüzde 98,4'ü soğutma suyu olarak kullanıldı.

Termik santrallerce geçen yıl deşarj edilen 7,5 milyar metreküp atık suyun yüzde 96,6'sını soğutma suyu oluşturdu. Toplam atık suyun yüzde 99,5'i denize, yüzde 0,5'i ise kül barajı, düzenli kül depolama sahası, akarsu ve diğer alıcı ortamlara deşarj edildi. Bu dönemde termik santrallerde 14 bin tonu tehlikeli olmak üzere toplam 26,1 milyon ton atık meydana geldi.

Toplam atığın yüzde 89,2'sini kül ve cüruf atıkları, yüzde 10,7'sini ise metal, kağıt, plastik atıklar, atıksu arıtım çamurları ile evsel ve benzeri atıklar oluşturdu. Söz konusu atığın yüzde 87,5'i kül dağı, kül barajı veya düzenli depolama tesislerinde bertaraf edildi. Atığın yüzde 12,4'ü lisanslı atık işleme tesislerine gönderildi ve maden/taş ocaklarının geri doldurulmasında kullanıldı, yüzde 0,1'i ise diğer yöntemlerle ortadan kaldırıldı.

38 <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201911181040643044-igdir-hava-kirliligi-siralamasinda-turkiye-birincisi/>

39 <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/termik-santrallerde-7-9-milyar-metrekup-su-kullanildi/1655496>

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)